

Cateheza I

Crezul și Primele Sinoade Ecumenice

1. Pregătirea Aperceptivă

Frați creștini,

Suntem din nou în fața acestui binecuvântat post, cunoscut în popor ca Postul Sfintei Marii. Am făcut deja o tradiție din întâlnirile noastre catehetice pe diferite teme morale, dogmatice sau liturgice, căutând să înțelegem mai bine în ce credem și de ce credem în ceea ce credem. Cu alte cuvinte am căutat să ne întărim, să ne solidificăm credința pe care atacurile din exterior o șubrelesc constant.

2. Anunțarea temei

Anul acesta, cunoscut în Biserica Ortodoxă Română ca anul „Sfinților Împărați Constantin și Elena”, am ales ca temă catehetică Simbolul de credință sau, cum este îndeobște cunoscut, Crezul. Astăzi vom vorbi despre Crez în general și despre cadrul istoricO-religios în care acesta a apărut.

3. Tratarea temei

Sfântul Nicolae Velimirovici spunea foarte frumos în introducerea la tâlcuirea crezului „Să credem într-un singur Dumnezeu ne pare azi ceva firesc și evident totodată; să credem în mai mulți dumnezei – ceva absurd și prostesc. Dar nu întotdeauna a fost așa”. Istoria creștinismului, încă de la începuturile ei a fost una tensionată. Creștinismul a apărut și s-a impus pe un fond majoritar politesit, majoritar idolatru, cu excepția poporului evreu. Dacă lumea iudaică era condusă de Tora, lumea elină și romană erau conduse de amestecuri ciudate de filosofie și credințe religioase. În acest cadru și cei care doreau să îmbrățișeze noua credință erau supuși permanent tentației de a introduce elemente ce aparțineau vechii lor credințe. Așa s-a întâmplat cu Simon Magul, cu Cerint, cu Paul de Samosata, cu Arie, cu Macedonie și Maratoniu, cu Nestorie și Eutihie și cu toți care mai mult sau mai puțin au încercat să definească credința ortodoxă prin prizma formării lor religios-filosofice.

Pe lângă toate acestea Biserica n-a avut libertate de exprimare decât după trei veacuri de martiriu, trei veacuri de vărsare de sânge, când ucenicii Domnului au apărut cu prețul vieții lor adevărurile de credință.

În anul 313, iată, 1700 de ani de atunci, Sfântul Împărat Constantin cel Mare a dat libertate creștinilor prin cunoscutul edict de la Milano. Acest lucru a făcut ca numărul creștinilor să crească exponențial, iar cu această creștere să scadă și calitatea mărturisirii. Oricum, era nevoie de o definiție clară a granițelor credinței dogmatice, întrucât mulți dintre cei care se pretindeau a fi teologi creștini erau niște eretici. În această perioadă în Alexandria, celebrul oraș al Egiptului antic, trăiau gânditori creștini de o profunzime deosebită. Dintre aceștia doi s-au remarcat în chip special, Arie, ca gânditor creștin dar eretic și Sfântul Atanasie care era exponent al credinței ortodoxe. Valurile create de sistemul de gândire a lui Arie au stârnit atâtea discuții încât orașul Alexandria era pe punctul de a cădea în revoltă. Imperiul roman era ca un uriaș cu picioare de lut, prin urmare nu era foarte stabil, iar o răscoală, indiferent de ce natură era nu putea fi decât un semnal negativ. Sfântul Constantin a trimis pe Osiu de Cordoba în Alexandria pentru a-l liniști pe Arie, dar n-a fost chip. În cele din urmă, în 325 Sfântul Constantin a convocat la Niceea pe toți episcopii din imperiu la ceea ce s-a numit în istorie *Sinodul I Ecumenic*. Aici, așa cum vom vedea pe larg mâine seară, s-au hotărât primele 8 articole (luând în considerare că Sinodul I Ecumenic încheie cu următoarele „Și întru Duhul Sfânt”) ale Simbolului de credință, precum și condamnarea tuturor celor care nu-l mărturiseau pe Mântuitorul Hristos ca Fiul al lui Dumnezeu, Om Adevărat și Dumnezeu Adevărat. Din nefericire acest Sinod a rezolvat doar o parte din problemele Bisericii.

După nici șase decenii Biserica a fost nevoită să întrunească un alt sinod ecumenic, al II-lea, ereticii Macedoniu și Maratoniu contestau calitatea de Persoană Treimică a Duhului Sfânt. Sinodul a fost convocat de marele împărat Teodosie în 381. Aici au fost condamnați toți care nu mărturiseau credința dreaptă în Fiul și Duhul Sfânt.

Iubiții mei,

În aceste două Sinoade a fost creat și gândit Simbolul de credință. Desigur nu este primul simbol la Bisericii Creștine, dar este cel care a rămas în Biserică fiind cel mai complet. O altă mărturisire foarte cunoscută este „Crezul apostolic” pe care tradiția spune că-l moștenim direct de la Apostoli. Din punct de vedere dogmatic nu este foarte complet și complex, pentru că perioada în care a fost compus n-o impunea, însă el stă la baza Crezului Niceo-Constantinopolitan. Iată ce formă avea: „Cred în Dumnezeu Tată

Atotputernic; și în Hristos Iisus Fiul Său Unic Domnul nostru, Care S-a născut din Duhul Sfânt și Fecioara Maria, Care sub Ponțiu Pilat a fost răstignit și îngropat, a treia zi a înviat, S-a înălțat la ceruri, șade de-a dreapta Tatălui, de unde va veni să judece viii și morții; și în Duhul Sfânt, Sfânta Biserică, oertarea păcatelor, învierea cărnii” (Canonul Ortodoxiei, I, *Canonul Apostolic al Primelor Secole*, Deisis/Stavropoleos, 2008, p.559).

Dacă îl vom pune în paralel cu cel Niceo-Constantinopolitan vom vedea asemănările foarte mari, doar gradul de complexitate diferind. Acum că am lămurit istoric problema Crezului, să încercăm să răspundem și altor provocări.

Poate vă întrebați dacă are vreo legătură cu Sfânta Scriptură. Trebuie să știm că tot crezul se bazează pe texte din Sfânta Scriptură, dar acest lucru îl vom vedea pe parcurs. Cert este că Simbolul de credință este o capodoperă a geniului patristic care a simțit greutatea prin care va trece Creștinismul, - lipsa Sfintei Scripturi din casele majorității creștinilor pe parcursul a mai multe sute de ani fiind unul dintre cele mai mari pericole în depărtarea de Adevăr - și a concentrat în el toată învățătura de credință. Iată ce spune teologul Charles Williams: „Natura Bisericii nu se schimbese, și numai proștii cred că aceasta se întâmplase...Devenise un crez și a rămas o Evanghelie. Poate că Evangheliile au fost neglijate, dar crezul nu a greșit nicio dată”.

4. Aplicarea

Cunoașterea conținutului crezului este datoria fiecărui creștin. Cunoașterea lui înseamnă cunoașterea indentității noastre, a firii noastre, a ortodoxiei noastre pe care suntem datori să o propovăduim. Zicala din popor „că tot un Dumnezeu e și la ei ca la noi” adică și la secte ca la ortodocși e greșită și merită amendată. După ce vom parcurge împreună catehezele din acest post vom vedea și de ce. Amin!

Mâine, cu ajutorul lui Dumnezeu, ne vom apleca asupra primului articol din Crez.